

Udkomne Bøger.

Studehandelens Historie. Fra de ældste Tider til vore Dage. Af *Jesper Madsen*. 140 Sider. 2 Kr. 75 Øre. (»Dansk Landbrugs« Forlag. Aarhus.)

Som bekendt har alt i Oldtiden Studeholdet været stort i Danmark — Studene anvendtes baade til Føde og som Trækdyr — og har Udførselen af Stude fra Christian I.s Tid i Aarhundreder været en af Landets vigtigste Indtægtskilder. Det tog lang Tid, inden Studeholdet veg for Mejeridriften. Grunden hertil maa ikke blot søges dels i, at Studene, der fortærede det meste af Markens Afgrøder, holdt Jorden i god Gødningskraft, saaledes at Foldudbyttet paa en Studegaard kunde være meget større end paa Mejerigaardene, dels i, at Driften af en Studegaard var ganske nem, men en Hovedgrund maa sikkert ogsaa søges i selve Studeholdets og Studehandelens Tillokkelser. Studeholdet gav i Jylland Landlivet Indhold, det indtog en fremragende Plads i jyske Landmænds Liv, baade Herremændenes og Bondernes, om det drejede Samtalerne og Interesserne sig, og selve Studehandelen medførte en Spænding, som man nødig opgav. I »Agrarhistoriske Studier« fortæller *C. Christensen* et karakteristisk Eksempel paa, hvorledes Interessen for Studeholdet greb ind i det daglige Liv: En gudfrygtig Herremand holdt hver Vinter Husandagt med Familien og Gaardens Folk, men om Sommeren havde man ikke Tid dertil. Husandagten begyndte altid den Dag, da Studene kom paa Stald og ophørte den Dag, da de solgtes og bortsendtes. »Nu maa Gaardens Stude være gaaede til Holsten; de be'er ikke længere deroppe,« sagde Naboerne. — De fremragende Studehandlere vare kendte over hele Halvøen, saaledes Major Ingwersen paa Viufgaard, der paa et eneste Foraar solgte 3000 Stude, saaledes Mænd af den Breinholtke Slægt, Buus'erne o. a. Studehandelens Historie fortjente at blive skrevet, og skulde Mindet om de gamle Studehandlere og deres Færd bevares, var der ingen Tid at spille, det maatte gøres, medens der endnu levede nogle gamle Studehandlere eller nære Slægtninge af afdøde Handelsmænd.

Hr. Jesper Madsens Bog er et Kildeskrift, der læses med stor Interesse. Til Belysning af den ældre Tid har Forfatteren benyttet historiske Værker, Fagskrifter og gamle Arkiver, medens Skildringen af den senere Tid i væsentlig Grad er bygget paa Oplysninger fra Mænd, der gennem en Aarrække har beskæftiget sig med Studehandel. Der kommer derved over Fremstillingen et Præg af det selvoplevede, der giver den forøget Værd. Bogens Udstyrelse med karakteristiske Vignetter af J. Ølsgaard er nydelig. Alt i alt er det da en fornøjelig og interessant Bog.

Køkkenhaven. En kortfattet Vejledning til Anlæg og Pasning. Af *Carl Maribo*. 33 Sider. 80 Øre. (»Dansk Landbrugs« Forlag. Aarhus.)

Beretning om Virksomheden i »De samvirkende Landboforeninger i Sjællands Stift« i Aaret 1907. Udarbejdet af *A. P. Jensen*, Foreningens Sekretær. 298 Sider. Ikke i Bogh. («De samv. Landbof. i Sjællands Stift.» Kjøbenhavn.)

Brændende Punkter i Fodringsspørgsmaalet. II. Af *M. Hindhede*. 70 Sider. 1½ Kr. (G. B. N. F. Kjøbenh.)

Beretning om Landboforeningernes Virksomhed for Planteavl en paa Sjælland 1907. Ved Konsulent *O. H. Larsen*. 317 Sider. 75 Øre. (20 Eksemp. eller derover 50 Øre pr. Stk.) (De samv. Landboforeninger i Sjællands Stift. Kjøbenh.)

Norsk Havebog. Af *Peter Novik*. Udgivet paa Foranstaltning af Selskabet »Havedyrkningens Venner«. 2. Del. Frugt dyrkning. Med 29 Tegninger. 5. Oplag. 136 Sider. Indheftet 1 Kr. 75 Øre. (Grøndahl & Søns Forlag. Kristiania.)

Beretning om den to-aarige Konkurrence mellem hele Kvæghold i Aarhus og Randers Amter 1. Maj 1905—30. April 1907. Udarbejdet af Dommerudvalget med Bistand af Udvalgets Assistenten, *L. Nissen*, *Emanuel Jensen* og *J. Chr. Sørensen*. 192 Sider. Ikke i Bogh. (Foreningen af jyske Landboforeninger. Aarhus.)

Beretning om Statsdyrskuekommissionens Virksomhed i Aaret 1907. III. Landboforeningernes Dyrskuer og de provinsielle Fællesforeningers Fællesskuer m. m. Udgivet af Statsdyrskuekommissionen ved dens Sekretær, cand. jur. *Knud Valloe*. 145 Sider. Ikke i Bogh. (Kjøbenh.)

Mindre Meddelelser.

Landarbejderspørgsmaalet. Det har været under Overvejelse i Landhusholdningsselskabet, hvad der kan gøres for at raade Bod paa den i Landets forskellige Egne herskende Mangel paa Arbejdskraft. Før Selskabet imidlertid beslutter sig til at søge Landarbejderspørgsmaalet taget op til indgaaende Behandling, har det først ønsket Spørgsmaalet underkastet en foreløbig Drøftelse af et mindre Udvalg inden for dets Bestyrelse, for at Selskabet efter Modtagelsen af en Udtalelse fra dette Udvalg kan erfare, hvilke Foranstaltninger det særlig vil pege paa til at raade Bod paa den manglende Arbejdskraft, og hvorledes Sagen derefter kan gribes an paa den mest formaals-tjenlige Maade.

Udvalget har bestaaet af følgende Herrer: Kammerherre *Bech*, Engelsholm, Forpagter *Høffding*, Strandegaard, Forpagter *Sonne*, Rosenlund, Lehns greve *Wedell* (Formand), Forpagter *Willumsen*, Anhof, og Sekretær *Hertel* (Sekretær). Den 31. Marts har det sendt en Indstilling til Selskabet, i hvilken det henleder Opmærksomheden paa en Række Foranstaltninger, der efter dets Anskuelse kunne tænkes at ville bidrage [direkte eller indirekte, hurtigere eller i Tidens lange Løb] til at raade Bod paa den tilstedeværende Mangel paa Arbejdskraft. Disse Foranstaltninger har Udvalget grupperet i 3 Klasser: de Foranstaltninger, hvortil Statens Medvirkning vil udkræves; de, der bedst fremmes ad Foreningsvejen og endelig de, der kunne iværksættes af den enkelte Arbejdsgiver. Udvalget slutter sin Indstilling til Landhusholdningsselskabet med en Henstilling til dette om at ville foranledige, at Landarbejderspørgsmaalet bliver optaget til grundig Undersøgelse, saaledes

at de forskellige Foranstaltninger, som kunne tænkes at ville blive til Nytte, blive drøftede og klarlagte.

Udvalgets Indstilling vil senere blive behandlet af Selskabets Bestyrelse.

Loven om Handel med Gødnings- og Foderstoffer af 26. Marts 1898 vil til 1. Januar 1909 have virket i 10 Aar. Man har saaledes nu Erfaring for, hvad Nytte den har stiftet og hvilke Mangler der klæber ved den. Den har utvivlsomt i det hele og store været til Gavn for Landbruget, den har afgivet et godt Værn mod ligefremme Bedragerier i Handelen med Gødnings- og Foderstoffer, den har været til Støtte for den reelle Handel, den har bidraget til at give Landmændene forøget Forstaaelse af, hvad der betinger Gødnings- og Foderstoffernes Brugsværdi, og derigennem har den skærpet Kravene om at faa gode og reelle Varer. Loven har imidlertid ogsaa Mangler, og efterhaanden som Omsætningen med Gødnings- og Foderstoffer er tiltaget saa stærkt, som Tilfældet har været, ere disse Mangler følte stærkere og stærkere. Thi efterhaanden som Omsætningen bliver større, bliver der ogsaa et større Raaderum for Svindel, men derved stigende Brug for saa betryggende Foranstaltninger som muligt mod den ureelle Handel.

Dette Forhold har givet Landhusholdningsselskabet Anledning til i en Indstilling af 27. Marts d. A. til Landbrugsministeriet at fremdrage dels nogle helt ny Bestemmelser, som eventuelt bør søges optagne i Loven, dels forskellige af Lovens Udtryk og Bestemmelser, som efter de nu indvundne Erfaringer maa ønskes enten udvidede og skærpede eller afløste af mere bestemte (og blandt andet til den kemiske Videnskabs nuværende Standpunkt bedre svarende) Angivelser end de nuværende. Og Selskabet ender sin Indstilling med at henstille til Landbrugsministeriet, om dette nu ikke maatte finde Tidspunktet belejligt til at nedsætte et Udvalg til at tage Spørgsmaalet om en Revision af Loven af 26. Marts 1898 under Overvejelse.
